

הלוקה בהמה פרק שלישי בבורות

כב.

עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ד מהל' בטרות
הל"ב שו"ע יו"ד סימן
שטו סעיף ו'
יב ב מ"י פ"ה מהל'
טומאת מת הל"ג:
ב ג מ"י [שם] ופ"י מהל'
אסורי ביאה הל"ד:
בא ד מ"י פ"ה מהל'
טומאת מת הל' [ח]
ט:
כב ה מ"י פ"א מהל'
טומאת מת הל"ג:
בג ו מ"י פ"ז מהל'
טומאת חולין הל"ה:

שיטה מקובצת

[א] אומר נימק הולד עד:
[ב] כפרה זו שבורעת:
[ג] ויחבש של נמחק: [ד] וטהור
מאי טעמא ממה נפשך אי
רובא מיא ניהו: [ה] ניהו
ולא קא נגע השקה במיא
צ"ר: [ו] ניכר בו הסי':
[ז] ואפ"כ הכי טמא וישמא
לא נימק עד שיצא וקודם
שבטל טמא את הבית
הסי': [ח] אומר נימק הולד
עד שלא יצא. ומקומן:
[ט] המפלת ואצ"ל דלרבנן
נמי אית להו בטל ברוב
כדקמ"י ה"ח א' אתם מודים
שאם הוציאו את המל לבית
החינוך כבית החינוך טהור
אחר דאצ"ל ר"ש אמר דבר
אחר דאצ"ל דלא הוזהרו
ממקומי אמר בטל ועד
שלא יצא נמי בר דתני ר'
חייא בראב"י אינה מטמא
א' במגע ולא במשא:
[י] בקוצת ורצוא והחיא
פתיחת תיבות והוא הדין
נמחק: [יא] חז"ל כפיקה של:
יע היינו פיקה פיקה:
[יב] הקבר כשל שתי הסי':
ומה"ד בן כהמא פתיחת
הקבר של: [יג] מגב של
נבלה: [יד] שקין של גמי:
[טו] וחזרו ומטמא הסי':
[יז] דרבנן נמי מודו: [יח] לידה
בלא שום מעשה דאצ"ל:
דלא הויה (הן) [בחן] מימ'
סבר בטל רובא אבל לנא
סבירי ליה ביטל ברוב אלא
ע"י מעשה שהוציאו לבית
החינוך ושהוציאו לא מיהו
להו ואצ"ל: [יט] ידו כי
טהור כשלא העגיל ראש:
[כ] הוי כשהעגיל כפיקה:
[כא] שערשין כדי לאוחזה כר'
שקורין פמיול אות ל'
נמחק: [כב] אסורין שהן
בנותן טעם דלא אסורי טעם
כעיקר: [כג] לא דמי. עין
בהן דף כב ע"ב:
[כד] שנתערב בו ואי:
[כה] שהמים רבו וחזורים:

רבינו גרשום (המשך)

עין: גוש הבא. מקרקע
של בית הפרס. ומאריך
העמים. כבית הפרס דמי
(כיון) שיעורו כפיקה גדולה
[תשיבין] שמה י"ש (כז)
[באתון] עפר עצם כשעורה:
וישנו. אותו שיעור: בצד
העליון של מגופת הבית.
הקצר של מפלה הוא כפיקה
גדולה: הלחמה שערשין
בבית לחם. מקום השקה
כיון דעברו להו השקה
טהור ממה שנטמא בידו עם
הארץ: ציר יאלו בר קבולו
טמאה. דויעה במלמא הוא:
מאי אכא. לויחוש: אי
משום הקד מיעוטא דמאי
דאית ביה דבכי השקה ולא
מועיל להו מיעוטא הוא
למכר להו מיא ציר ואיתו
ליה טומאה ליכא למכר
הקד לא בטיל להו ברובא.
דאן יכלי לאיתויי להו
לטהור: לא שנו. לבטלי
להו ברובא אלא אם רוצה

רבי אליעזר ורבי שמעון אמרו דבר אחד. אע"ג דרבנן י"י מודו
לר' שמעון דבטל כשהוציאוהו כספול לבית המזבח כדלמך בנדה
פ' המפלת (דף כו.) מ"מ לא אשכח אמרו דבר אחד אלא מר' אליעזר
בן יעקב ור' שמעון דלשניהם בטל בתחלת לידה י"י ואע"ג ^י דמילתא
דר' אליעזר בן יעקב לא דייקא כלל
דבטל אלא דרבי חייא הוא דקאמר
הכי י"ל דתני ר' חייא דקאמר היינו
שהיה שונה זו במילתיה דרבי אליעזר
בן יעקב דאינה מטמאה צמגע ולא
צמא וסבי אימא דהדיא צמגע:
עד שיעניאו ראש כפיקה. הא
דמנן צפ' המקסה (חולין ד' ע:)

זהמה שמת עוצרה צמעה והושט
הרועה ידו י"י טהור כשלא העגיל
כפיקה וכן אידך דקמיה התם ^א אשה
שמת ולדה צמעה ופסטה החיה כו'
האשה טהורה עד שילא הולד ומשמע
בגמ' דטהורה משום טהור טומאה
צלוה והחיה טמאה שמה יוציא ולא
ראשו חוץ לפרוודור ולא אדעתה
כשלא העגיל ראש כפיקה נמי איירי
דאין לומר דלעולם הוי ^ב כפיקה
וקודם פתיחת הקצר דהא לא מטמא
אלא גזירה שמה יוציא ראשו חוץ
לפרוודור משמע דקודם לכן טהורה
אע"ג דפתיחת הקצר הוא קודם לכן
דהא צינאית ראש חוץ לפרוודור הוי
כעין צית יד שערשין י"י לאחזה והוא
עגול כעין אותה שקורין פיל מי"ל
צלעו: ^י ה"נ מיעוטא דמאי בטי"ל
דא' ברובא. ולא דמי לשאר אסורין
י"י שהוא צמנן טעם דלא אסורין
טעם כעיקר לענין טומאה וכן נבילה
צטילה כשחוטט לענין טומאה אפי'
חזו ומצטל הכל צידה: ^ב בטי"ל דא' ^א
ברובא. ואפי' הוי מחלה על מחלה מ"מ
מטעם דלא בטל סלקא להו השקה:
אבר' לקדירה לא מצא מין את
מינו וניעור. לא דמי י"י

להא דלמרינן צפרק גיד הנשה (חולין
דף ק: ושם) וצפרק הקומץ רבה
(מנחות דף כג.) וצפ' צתרא דע"י
(דף עג.) סלק את מינו כמי שאינו
ושאינו מינו רבה עליו ומצטלו דהתם
אין מינו נאסר אלא מכא האסור
שנתערב ^ה ואי אפשר להבדילו
ונצ"מ שישנו רובא הוא לפיכך שייך
לומר סלק אלל היכא דמינו ענמו
מטמא מחמת מגע מים הטמאים אין
שייך לומר זו סלק:

וניעור. פירש הקונט' שהמים י"י
חוזרים ורבים על הזיר

ומטמאין אותו ולא דק דזיר לאו צד קבולי טומאה הוא אלא זהו ניעור
דמקמי הכי בטל הזיר מן המים טומאת משקין מחמת רוב זיר ועכשיו
שהמים ניעורו לנמו שכן מחלה קודם שנתערבו צמ"י: **ה"כ** רב
דימי וקאמר דהא שעתא כו'. השקה הרב רבי אפרים דהכא ^א רב
ליה לרב דימי דאפילו טהרה עוררת טומאה וצפ' צתרא דע"י
(דף עג.) אית ליה דאפי' אסור אין עורר אסור דקאמר המערה
י"י

ומטמאין אותו ולא דק דזיר לאו צד קבולי טומאה הוא אלא זהו ניעור
דמקמי הכי בטל הזיר מן המים טומאת משקין מחמת רוב זיר ועכשיו
שהמים ניעורו לנמו שכן מחלה קודם שנתערבו צמ"י: **ה"כ** רב
דימי וקאמר דהא שעתא כו'. השקה הרב רבי אפרים דהכא ^א רב
ליה לרב דימי דאפילו טהרה עוררת טומאה וצפ' צתרא דע"י
(דף עג.) אית ליה דאפי' אסור אין עורר אסור דקאמר המערה
י"י

למאה

ומשני כדי לפרסמה. לאם שפטורה מן הצמורה דמדקרינן לחררה
מחזקין ליה כולל: וקפריך כיון דפטרת ליה מצמורה למימא דולד
מעליא הוא ואמאי. אינה מטמאה: ציטול ברוב. להכי אינה מטמאה
בצטול הבשר ברוב דם וגונים ^א שיואלץ עמו: נגעו צה. הא

דאמרן דלא מטמא צמגע ^ב משום ציטול
ברוב: השליא צמית. שהפילה האשה
שליא ואין ולד ניכר ^ב צה: הניח
טמא. דקתני טמא דאין שליא
כלל ולד אלא שנימק ואפ"כ
^ב מטמא: רבי שמעון אומר ^ב הולד
נימק. ומוקמינן התם דטעמא דר'
שמעון דאמר הבית טהור משום ציטול
ברוב נגעו צה צמסת נדה צפרק
המפלת ^א (דף כו.): פסיחה
הקצר. אשה שמת עוצרה צמעה
וישבה על המשצר ונפתח קצר
הרסם צמית זה ולא ילא הולד
והוציאה לבית אחר טמא הבית
הראשון כאליו נולד שם ^א דטומאה
צוקעה ^א והוא הדין פתיחת הקצר
אינו נלפס אלא נלפס שהעגיל ראשו
כבר שעבר ראשו: ^א פיקה של אמר.
למוש"ל: רבי פריש. דלרין פיקה
של שמי שקטנה לו פיקה של ערב
שגדולה: אמר ליה טמא. דפליגי
צה: משיאלו עפ"פיה. ר"א צר
דקוק פליג אתנא קמא ואמר אע"ג
שלא העגילו ראש כפיקה י"י פתיחת
הקצר משיפתח רחמה כל כך שיראו
בתוך רחמה טפיפיות: כפרה זו
שזרעם להטיל מים. וכזרעת יומר
בצמחה ומהו ומתוך כריעה נפתח
רחמה מאלו ונכאין קמטים צמחם:
פיקה מסוק פיקה. והיינו טפיפיות
תרי וזמני פסיפי היינו פיקה י"י:
ואין לי לפרש. איני יודע לפרש: של
אשה. ^א דין להיות לה פתיחת
הקצר י"י: של צמעה. שלא תהא
כטומאה צלוה לטומאת מגע
י"י משום נבילה של נפל אם הושיט
הרועה יד ונגע צו להוציאו מן הרסם:

כל ערב. משעהגיל ראש כפיקה
של ערב ואי לאו ^א טמא צלוה היא
ולא מטמא דמנן צמנן צמעה שמת
עוצרה בתוך מעיה והושיט הרועה
את ידו ונגע צו טהור צפרק צמעה
המקסה (חולין דף ע:): גוש. עפר
שיעורו לטמא צהאל ולשרוף עליו
תרומה מרופין ^א סקאין גדולים
של גמי וכשנעלין אותן חותמין אותן:
וישנו צד העליון של מגופת הבית
הנחמים. כלומר שישנו לאותו חותם
צד העליון של כיסוי שערשין לחציות

של חרס רחב מלמטה לכסות החציות והולך ומתקצר למעלה כדי שיואלץ
צידים לאותו צד שהולך וכלה קרי צד העליון. הלחמים שערשין צמית
לחם: משקיו צמים. שמה נטמא מחמת מגע. ע"י הארץ: ועסור
ממה נפשך. דוראי מים מעורבים צו ואי מיא רוצה וצטיל הזיר
ברוב ומקבל טומאה מחמת המים ומיא סלקא להו צטילה כשהקה
שנותן הכלי צמקוה עד שצוצרים מי המקוה על פיו ונושקין עם
המים שצמך הכלי ואע"ג דלכולל ומשקה לית להו טהרה צמקוה
מיא סלקא להו השקה דהוי כמי שזרעו וחזרו וצטיל דזריעה מטהרה

בתשובת רבינו גרשון מלכא כי: ציר לאו צד קבולי טומאה. דזיעה צעלמא הוא שיואלץ מן הדגים כשמואלין אותן: משום כך
מיעוטא דמאי. דמקצלי טומאה והשקה לא מהניא להו הוציל רוצה ציר וצאכל לא סלקא השקה צטלי להו צוצוה ולא הוי הזיר טמא:
לא שנו. דבטלו ברוב ומותר הזיר אלא לטבל פיתו: אכל נלקח את הקדירה אסור שהמים שצמך הזיר מוצאין מים שצקדירה
ומצטרפין יחד וצדין על הזיר ומטמאין אותו: מלא מין אם מינו וניעור. מתורה ציטול ומוכר י"י לטומאה: להאי שמשפא. דרבי ר' ירמיה:
עליה את הסיסין: של שמי

קטן ושל ערב גדול: פיקה מתוך פיקה. עגול מתוך עגול כנראה בנקבה: פיקה גדולה. פקעית גדולה: של סקאין. שחוט השק

(א) נראה ל"ל דין שנפתח הקצר והולד כבר כלו יי משווי וכו'.

מסורת הש"ס

(א) נדה י"ט. כו. (ב) אלהת פ"י
מ"ד. (ג) מוספתא דהלת
פ"ה ע"ה. (ד) מוספתא
דכ"ה כ"ה פ"י אלהת פ"י
מ"ה. (ה) שו"ע ט. פ"י ע"ה.
(ו) צע"י מה. ע. האריך רש"י
בגמרא מלה ו. (ז) תרומות
פ"ה מ"ב ע"ה. (ח) נ"ש
מח"ו. (ט) דטומאה צוקעה
הוא והדין פ"ה. (י) דמילתא
צ"ה. (י"ד) דף ע"ה.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה טבול ברוב
וכי' דם וגונינים. ג"כ ל'
מטמא פ' כי שם דף מו:
(ב) ר"ה ר' שמעון ורבי
המפלת הקצר ואח"כ מיה
אין נלפס פתיחת וכו'
וה"ה פתיחת הקצר וקאמר
דפתיחת חוט נלפס וכו'
כבר כלומר שעב ראשו:
(ג) ד"ה של אשה להיות לה
דין פתיחת: (ד) ד"ה ככל
ערב וכו' טומאה צלוה:

לעני רש"י

למורש"ל [צילמורש"ל].
פקעת (של חוט).

מוסף רש"י

כדי לפרסמה. שפטרע מן
הצמורה. דזיעה הכל שזו פטר
התם (דף כו.). ביטול ברוב.
מימי הפל בטל כדם (שם).
השליא בבית. אם לא אין
ולד נראה. הבית טמא.
משום אכל המל (דף י"ח).
דולד הוי כה ומת (שם כו.).
במק הולד. ונעשה דם
ומתערב דם הולד וצטיל ברוב
(שם וסו). מצא מין את
מינו וניעור. מתקן על ידי
מינו וניעור ששמה שמה
מתחלה בטל אלא שאינו מינו
(שם וסו). ולשון יעור כלש
אשר יעור משמנו. הניעור
כלל. לא הוי דמי מלא מין
למ מינו וניעור היינו מיעוטא
ויש שמשפסין וניעור טעם
מתמורו להלשונה ונצק
מחזירו ומתקן. ואפי' טעם
מיעוט ליה (ע"ה ע"ה).

רבינו גרשום

חיישין דאית בה למורי
ולד. משום הכי תקבר
כדי לפרסמה שפטרע מן
הצמורה: וכיון דפטרת
מן הצמורה א"כ מחזקין
כולל אמאי אינה מטמאה:
משום בטול ברוב נגעו בה.
דאי יש בה צורת ולד
ומה טעם אינה מטמאה
לפי שהמלחלה ברוב כדם:
השליא בבית. שהפילה
שליא בלבד בבית: ולד
נימק עד שלא יצא. דבטל
הוא ברוב דם וגונינים ומים
שבשליא וטהור הבית: אין
לנפלים פתיחת קבר. כיון
שנפתח (א) דולד שכלו
לו חדשיו ומת במעי אמו
בנון שרשיבת האשה על
המכר היינו פתיחת קבר
שנפתח הקבר איתו
דמאחיל על הבית כפתיחת
ספח מאוחה שעה הבית
טמא ואצ"ל שלא נולד כולו
עד למחר אבל נפלים שלא
כלו חדשיו אין להן פתיחת
קבר לטמא את הבית עד
שיאה ראשו עגול כפיקה
למורא שותא מגורה צור"ל
ופרצין פניו ושיאה ראשו
גדול כפקעית של צמר.
ואית דמפשי כפיקה נאכן
שהנשים מתחילות לכרוך
עליה את הסיסין: של שמי